

ERDÉLYI HÍRADÓ

KOLOZSVÁRTT.

Szombaton October 29dik napján

1836

Mikor?	Levegőmérő (Barom.)		Hévmérő (Reaum.)		Szél	Időjárás
Oct.	reg 7. ora.	délben.	reg. 7. ora.	délben.		
25kén	27" 10'''	—	+ 6	+ 8	N. 1	Egész nap felleges, és kevés eső.
26kén	27" 10'''	—	+ 7	+ 9	N. 1	Egész nap felleges.
27kén	27" 10'''	—	+ 7	+ 9	N. 1	Egész nap felleges.
28kén	27" 7'''	27" 6'''	+ 8	+ 10	N D. 1	Reg. tiszta, d. és d. u. változó.

Erdély és Magyarország. Nagybritánia. Franciaország. Olaszország. Helvétzia Norvégia. Portugal.

Spanyolország. Törökország. Ujabb tudósítások. 134ik Vasárnapi ujság.

ERDÉLY ÉS MAGYARORSZÁG.

Kolozsvártt a' folyó esztendei sept. 17kén kiűtött tűz által megkárosított hidelvek számára a' helybeli muzsikai egyesület által 190 f., az egyes polgárok által pedig 485 f. 40 xrban v. cz. adott segedelem a' megkárosodottak közt káraik mennyiségéhez képest az a' végre kinevezett biztosság által következőleg osztatott ki:

- 1) idősb Bányai Mihály kapott 271 f. 15 kr.
- 2) if. Bányai Mihály 138 f. 8 kr. — 3) if. Bányai István 73 f. 8 kr. — 4) if. Bányai Márton 31 f. 55 kr. — 5) Bányai István 35 f. 15 kr.
- 6) Pais István 38 f. — 7) Szilágyi Sámuel 16 f. 30 kr. — 8) Nagy János 26 f. 30 kr. — 9) Bak György 30 f. — 10) Három özvegy öt öt frtot váltó czédulában.

Oct. 8diki legfensőbb határozat szerint ő cs. kir. felsége a' magy. kir. Helytartóságnál megüresült Cancellaria-igazgatóságra Lovász András helytartósági tanácsnokot méltóztatott kinevezni, — ki ezen tulajdonságban oct. 18ikán az esküt le is tévé.

Budapest: Tegnap azaz oct. 18ikán délutáni 3¼kor szép verőfényes napon, a' budai kis szigetről mint gyárhelyről, álgyudurrogás közt töménytelen sokaság jelenlétében a' Duna tükreire bocsáttatott „Árpád” nevű gyönyörű alakú új gozhajó, mely a' sziklás medrű aldu-nai pályára levén rendelve, terhestől 3 lábnaál alig sülyed mélyebbre a' vízbe. Tartalék-cző-

lőpjei elmozdítása után pompás sudamlattal úgy szállván egy percz alatt siklott az lejtős menedékű állásáról minden legkisebb akadály nélkül a' folyamba. Fens. főhg. Nádorunk 's Nádor-nénk is egész magas családotól a' szemközti partról szemlélőji voltak az itt még igen is ritka, de hihetőleg ezentúl gyakrabban előfordulandó tételnek, 's az után dereglyére ülve által is eveztek a' tulpartra közelebből megtekinteni a' már vizen lebegő Árpádot 's a' grófi készületeket, melyek egy idő óta, mint új szorgalmi ág, a' meder tisztító 's öblösítő Vidrával vidor életet öntöttek az eddig magányos puszta szigetbe, a' nem sokára szomszéd testvéreit is megnépesítendőbe.

A' Magyar tudós társaság Igazgatóságának sept. 1836. tartott gyűléséből. 1. Felolvastatott a' fenséges főherczeg-Nádor-Pártfogónak Pozsonyban f. é. aprilis 10 költ kegyel. levele az iránt, hogy ő felsége az igazgatóság mult évi gyűlése által 1836ra ismét elválasztott elnököt gróf Teleki József urat, 's másodelnököt gróf Széchenyi Istvánt kegyelmesen megerősíteni méltóztatott. 2. Közelítvén a' folyó évnek vége, 's a' két elnök az alaprajz értelmében hivatalokról lemondván, 1837-re közakarattal újra elválasztatott, és ezen választás is a' maga útján legfelsőbb megerősítés végett fölterjesztetett. — 3. Gróf Kornis Mihály erdélyi nagyfejedelemségi királyi kincstar-

tósági tanácsos 's igazgató tag halála által egy hely az igazgatóságban megürülvén, arra báró Józika Miklós csász. kir. aranykulcsos választott. 4. Följeltettek a' társaság pénzalapjának az utolsó igazgatósági gyűlés óta ajánlat-tételek által történt öregbedései, melyek is a' következők: a) Bölöni Farkas Sándor: 200 arany; b) névtelen: 88 fr. 12 kr. c) Külkey Henrik: 31 fr. 26 kr. d) A' kolozsvári unit. főiskolai olvasó társaság 5 fr. e) Házy Aloiz hagyománya: 500 fr. f) D. Forgó György hagyománya: 1000 fr. 's egy Rothschild-kötelezvény-sors. g) gróf Eszterházy Miklós valóságos belső tanácsos 4000 fr. h) Fodor Pál hagyománya 100 fr. i) világosvári Bohus János esztendőnként holtig-ajánlata 200 fr. k) Körösi Csoma Sándor: 200 darab arany. Ugyanez uttal olvastatott Bánhidí Antal Arad vármegyei első alispán levele az elnökhöz, melyben jelenti, hogy Bohus János táblabíró szép tettét Arad Rendei kedvesen vévén, több megyebeli birtokos hasonló ajánlástételre nyilatkoztattak készséget. — 5. Néhai Berzsényi Dániel és Petrovics Endre üzenéseibe Nyíry István és Bajza József mozdítottak elő. 6. Szilasy János eddig vidéki rendes tag a' philosophia osztályában, Pestre költöztével helybelivé nevezetvén, egyszerűs mind fizetésbe léptetett. 7. — A' Tudomány-tár szerkesztősége 1837 elejétől fogva két rendes tagra úgy mint Luczenbacher János és Balogh Pálra bízván, mindeniknek 200 forint évdíj rendeltetett. 8. Nyomtatások sebesebb haladhatására az e' célra eddig kiszabott esztendei 2000 fr. míg a' környülmény egyebet nem kíván, 500 fital megújídatott. 9. A' nagy gyűlés által (1. az előbbi közlést 34 sz. Erd. Híradób.) kiadásra ajánlt munkákon kívül még az eredeti Játékszin 10 kötete (mellyben Vörösmarty, „Vérnász“ című szomorujátéka foglaltatik) rendeltetett újra kinyomatni. 10. A' nagy gyűlés által 1837-re is folyamatban hagyott játékszíni választmánynak, továbbá Döbrentei Gábornak, régi magyar nyelvemlékek keresése végett teendő némelly utazásokra, valamint az általa 's

Gegő Elek levelező tag által már talált régi-ségek, — végre a' néhai Petrovics Friderik által Parisban és Londonban lelt magyar historiai segédforrások másolására költség rendeltetett. 11. A' társaság megkezdett munkálkodásai főlemésztvén annak rendelkezése alá eső 's csak lassan növekedő esztendei jövedelmeit, a' Teleki-könyvtárnak egyébiránt olly mulhatlanul szükséges felállítása ez évben ismét elmaradt. Pest, october 16. 1836.

D. Schedel Ferencz

titoknak.

Szatmárból, Ó Pályiból oct. 16dikán. Mult Szent Mihály hónap lefolytában, 's ennek elején tizenöt-ször gyűjtattott-meg a' helység több helyeken, melyek közül négy rendbeli gyűjtás okozhatott károkat, a' több esetekben az épületekbe, takarmányokba dugott kanócok észre vétettek 's megoltattak. A' szélcsend egy tűzifecskendő segedelmével tartóztatá a' tűzterjedését, mind ezek mellett is 20 épületek lettek a' lángok martalékává. A' szegény sorsu lakosok kertjeikre költözveszünetleni rettegések közt virasztanak vagyonkájok mellett, melyeknek egy részit földbe ásták; a' földes urak pedig siettek vagyonukat 's épületeiket a' tűzmentő társaság közelebbi ügyvivőjénél biztosítani. — N. Károlyban az utóbbi jelentett nagy tűz óta minden szoros vigyázat mellett is ismét két rendbeli gyűjtás történt, a' mikor 21 épületek égtek el. — Folyó hónap 8. délelti 5 óra tájban hallható zugással kezdődött földrengést tapasztaltunk N. Károlynak messzeterjedő egész vidékén. — Az epe-mirigy, valamint a' marhadög is némely helyeken súlyosan éreztetik öldöklő erejüket. — A' természetmények ára meggyénkben alább szállott.

Pesten oct. 18kan csendes szép tiszta egü estvén 9½ órakor észak felé két helyen oly nagy veresség volt az égen, hogy az emberek utszáról utszákra tüzet kiáltozván, a' dobosok tűz lármát vervén, sokan szobáikból kiugrándoztak a' tűneménynek megtekintésére; de mivel a' veresség más egyebet nem gyanítat-

hatott, mint északi hajnalt (*Aurora borealis*) ismét nyugvó helyökre visszatakarodtak. Ilyet láttunk legközelebb 1830dik évben is.

October 16kán vasárnap estve 6 és 8 óra közt Pesten a' József városban egy jóbirtoku lakósnak egyetlen egy fia, a' mezőn levő zöldsége 's káposztája végett a' tolvajok után akarván száguldozni, mezei gazdaságokat megtekinteni ment, de szüléi a' szokott időn túl kimaradt fiok miatt nyugtalankodni kezdtek 's a' mezőre utánna indultak. Utfélben öszvetalálkoztak egy emberrel, ki őket óvá: ne merészeljenek tovább menni, mert 3 sarkantyus ember nagy robajjal surrant el mellette és kevés idő múlva már hallá a' segítségért kesservesen zokogó szózatot. Az öregek még inkább kívántak a' történetnek végére járni, 's csak hamar elértek a' telekjökön levő kunyhóhoz, hol a' szép hóld világ az ajtóra süttött, de az ajtót be nem nyithatván erőszakkal nyomták be, a' hol a' fiut agyon verve 's az ajtóra felakasztva találták, (lábai hátráltatták az ajtó kinyitását). Szüléi mindketten elájulva földre rogytak, velök volt barátjok pedig a' városba szaladt kocsiért, mely 11 órakor éjszaka érkezett el 's a' szülék még akkor is annyira magokon kívül feküttek, hogy majd három halottal kelle a' városba vissza térni. A' szülék azonban csak ugyan magokhoz jöttek, a' szerencsétlen fiu pedig másnap eltemetteték.

Szatthmár, Csomaköz oct. 8dikán. September elején kevés esőnk vala, mely kopár legelőinket zöldíteni kezdte. A' jókori vetések már szépen zöldelnek, a' szent Mihály körüliek kelegetnek ugyan, de esőre várnak. — Az idő folyvást meleg, 's csak nem nyári napokkal, harmatos éjszakákkal jár. Borunk ennélfogva kevés, de igen jó lesz. Az érmelléki szöllok már september közepén csak nem érett állapotban voltak, de azért a' szüretet csak Gál napján kezdendjük meg is. Boraink az 1834kivel fognak vetekedni, ha csak valami tartós esőzés kinézéseinket meg nem csalja. — Csak az a' fájdalmas, hogy a' hol tavaly 100 hordót szür-

tünk, ott az idén 7—8al beérjük. Nem is látam rég annyi alázatos bodnárt mint most. — K.

NAGYBRITÁNIA.

A' kenti herczegné 's Victoria herczeg asszony sept. 30ikán Tunbridgewells-ből Ramsgate-be visszaérkeztek, hol a' lakósoktól a' tisztelet minden jeleivel fogadtattak. — Mind két herczeg asszonyok a' legjobb egészséggel dicsekedhetnek. Victoria herczeg asszony nagyon kimivelt lelkü. Szinte mindegyik újabb európai nyelveken beszéll, déakulis ért, 's a' mathesisban nagy előhaladást tett. A' hangászathoz is ért, 's a' Kensington palotában adott privat concertekben, többször munkás részt vett. — A' következő évben teljes idejű foglenni.

M. Herald. A' carlowi al-sheriff a' minap Blake kapitánynyal és 40 konstablelkel Rothvillebe ment, dézma tartozásért az adósokat elő szállítani. A' lakósságot a' kápolna mellett találák egybengyülve, a' férfiak villákkal, kaszákkal 's kövekkel valának felfegyverkezve, az asszonyok pedig forró vizet tartának készen. A' pap kinél a' templom kolcsai valának sehol sem találtafván az al-sheriff embereinek parancsolá másznák meg a' falakat, közép fogadá itt őket 's több izben visszavertének, végre végig kitarításoknak sikerült a' falra feljuthatni 's a' meghívó levelet oda felszegezni. Blake kapitány veszedelmesen megsebesített. Midőn a' rendőrök őtet elesni láták, tüzet adának. 9 rendőr sebet kapott, hárma forró vízzel, egyiknek a' haja mind lekoppasztatott.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur octob. 8ik számjában végre megjelent rég óta hírelt amnestiája a' politikai bűnösöknek. A' királyi rendelet melyben ez megadatik oct. 6. mint a' király születése napjáról van számozva, 's 63 neveket foglal magában. Nagyobb részeit olyanok kik az 1832ik juliusi zendülésért valának elítélve, 's büntetéseknek egy részét már kiállották. Továbbá 15 a' lyoni és párizsi áprilisi felkeltek közül (Carrier, Thion, Arnaud, Mazoyer, Chateigner,

Bille, Morel, Jullien, Laporte, Boyer, Genest, Adam, Guichard, Mollard, dr. Béchet) és 26 legitimisták. A' rendőrségi felvigyázat alá való tétel a' nagyobb résznél ezutánra is megmaradt. Az O'Reilly büntetése, mely deportatio vala önkérésére tiz esztendei számkivetésre változtatott. X. Károly exministerei, mind a' mellett is hogy az angol ministerium közbeveté magát mellettek, nem foglaltatnak belé az amnestiába. Ők is szintűgy mint az áprilisi zendülés fejei nem akartak kérelem levelet beadni, már pedig ez egy fő feltétel vala, 's a' másik hogy bűnbánatot mutassanak 's fogházaikban magokat csendesen viseljék. „Sire“ így ír az igazság minister a' királyhoz, „az ország erkölcsi állása, szintűgy mint a' politikai bűnösök nagy része változott nézetei megengedik most hogy a' kegyelem nagy mértékben gyakoroltassék. Felséged szive mindég kész, a' megbánót, a' Fels. kegyelméhez folyamodót, kegyelmébe venni, de a' rendtelenségben nyakason megátalkodott ebben nem részesülhet. Vak kegyelem csak sokszorozza a' vétkeket, de megkülönböztetéssel használva bűn bánatra 's elébb utóbb engesztelődésre vezet melyet Felséged kíván de különben el nem fogadhat, valamig az nem a' Fels. törvényes uralkodása alá való adás következése. A' megkegyelmezési jus így értve nem a' felekezetekhez való engedékenység, sőt inkább Franciaország biztonságát fogja adni kormánya erejének, 's mindenki megfogja ebből látni, mily sikeretlenek minden az ellen intézendő megtámadások.“

A' Messenger szerint Thiers úr Romában több mint 500,000 forintba vásárolt régiségeket 's más művészeti tárgyakat.

OLASZORSZÁG.

Roma sept. 27. Canino herczeg ügyében 24ik hozatott ítélet. Feszült figyelemmel várja minden ennek közzé tételét de mindedig még semmit sem tudhatni róla. Azt mondják a' herczeg halálra ítéltetett volna, de reménylik hogy a' pápa meg fog kegyelmezni.

Folignoból, hol néhány évvel eze-

lőtt a' földingás oly borzasztólag pusztított, új szerencsétlenség postái érkeztek, mely e' várost sept. 18. egy 18 óráig tartott nagy eső következtében érte. Mint felleg szakadás önté el a' víz az egész vidéket, a' kicsin Tupino folyam kidagadt árkából, 's szántó földeket réteket pusztító özönnel boríta-el, a' mezei lakókat magával sepré, mi által több emberek veszték élteket 's sok marhák a' vízbe fultak, a' hires papiros malmok megrongáltattak, az egész szép völgy pusztává változott, az utak elromlottak 's sok olaj, bor és gabona raktárak a' városban öszve romlottak. A' kár több száz ezer scudira becsültetik. —

Roma oct. 1. Tegnap reggel utazott el innen Thiers úr familiájával együtt Florenczen keresztül Párizsba, hová rövid időn meg is érkezik. Itt léte alatt a' sz. atyánál udvarláson volt, 's Lambrouschini kardinál statusitoknokkal több izben tartott mint szintén Cappacini urral is tanácskozásokat, miből azt következtetik hogy Filep Lajos által különösen meg lett volna bízva. Hirteleni elutazása mint mondják Párizsból kapott levelek következtén. Több mivészek műhelyeit meglátogatta, 's itt tartozkodó francia mivészeknél sokat vásárlott 's még többet rendelt-meg. A' mivészek elúttazta előtt éjjeli muzsikával tisztelék-meg, mi nagy örömet okoz a' neki. —

Don Miguel tegnap előtt tartá fen neve napját palotájában, hol hívei szerencse kívánását elfogadá 's kéz csókra bocsátá.

Florenczből írják sept. 20ikán, hogy 18. vasárnap délelőtt 10 órakor egy a' levegőből alá szállott tüzes golyóbis a' Monte Oliveto-i templom tornyára esván, annak széles párkányzatát letöré, a' rajta volt 500 font nehéz vas keresztet leszakítva a' közel mezőre dobta. Szétpattanván több apró tűz golyóbisokra oszlott, melyek a' templom és klastrom belsejébe hatottak-bé. A' kárt melyet e' rendkívüli tünémeny okozott még tisztán nem tudják, de fájdalom több szerzetesek kemény sérülést kaptak általa.

A' Journal des Debats írja Turinból: A' sardiniai statusok nyugoti részében a' cholera ismét mutatkozik. A' király, ki a' mult esztendőben Genuába ment volt, mikor a' cholera ott leginkább dühösködött, újból oda hagyá fővárosát 's a' látogatott tartományokat bétárazta. — Falukban és városokban meglátogatta a' betegeket. Semmit mi segíthet el nem mulasztott, vigasztalt, segített, bátorított. Ön melyéről levevé tulajdon keresztét 's egy falushírnöknek adá ki a' betegek ápolásában magát kitünteté. Mindenütt kíséret nélkül jelent-meg. Jelenléte leg jóltévőbb következtetéseket szült. És így miután szép tisztét teljesíté, visszatért Turinba, oly szerénységgel; mintha séta utjából tért volna vissza 's csudálkozott midőn ezért néki különös hála köszönetet mondanak, az óta több hadi szemléket tartott, 's egyszersmind a' bévégződéshez közelítő törvény könyvvvel foglalkozott.

HELVÉTZIA.

A' szövetségi fő helykerülő irata által a' felől értesíté a' rendeket, hogy Waadt kánton nagy tanácsa meghatározá, mi szerént a' szövetség gyűlésnek az idegenek elutasítások iránt tett végzése, mint a' kántoni felsőséget sértő, Waadt kántont nem kötelezheti, 's ezért a' fő hely felszólítására a' szövetségi képviselő tanácsba maga részéről képviselő tagot nem küldhet. Zürich igazgató tanácsa e' tekintetből azt végezté hogy Waadt rendeihez egy atyafiságos intő levelet bocsásson, és erről mind a' fő helyet, mind a' szomszéd Genf kánton rendjeit értesítse, oly czélból hogy ez utobbi, szomszédi helyeztetét hasonló szövetséges atyafisági előterjesztésre használná, továbbá hogy a' szövetség gyűlésbe küldendő követség arra utasítások 1) hogy a' szövetség gyűlés fenérintett végzése teljesedésbe vétessék, és ezen végzés minden kántonok rendjeire nézve kötelező erejűnek nyilatkoztassék. 2) ha Waadt a' képviselői tanácsba maga részéről képviselőt küldeni ez után is vonakodnék, a' több képviselők a' főhelyi status tanácssal egygyüt határozzanak. 3)

Waadt kánton az idegeneknek elutasítását a' képviselői tanács végzése értelmében végrehajtani késedelmeskedvén, ekkor a' szövetség gyűlés végzésében a' végre hajtás iránt tett rendszabások alkalmaztassanak.

N O R V É G I A.

A' svéd status ujság september 30ról közli király ő felségének, a' norvégiai storting *) által, status minister Lövenskiöld ellen támasztott vádra, és ennek következtetésében az országos törvényszék által ellene hozott ítéletre tett nyilatkozatját, mely rövid kivonatban így következik: „Ő felsége azt hiszi hogy a' storting tagjai, a' norvégiai népet az 1814ben november 4kén költ alap törvény által adott biztosítások teljes használatában megtartani kívánják, de más felől fájdalommal tapasztalja hogy ámbár a' Svédországgal lett egyesülés olta 22 évek tölték el, és ez idő alatt a' kül- és belbéli jó-téteményeit 's ebből származó virágzó szerencsét 's jóllétet érezhették, a' storting tagjai mindazáltal nem elég pontossággal különböztetik meg azon jusokat, melyek egyedül a' felséget illetik azoktól melyek a' király és a' storting által közösen gyakoroltatnak. A' király reményli azonban hogy mind két résznek az alaptörvény értelmében kötelességek teljesítése által, minden további tévedés kikerültesse és a' status főbb tisztviselői közt minden egyenlenség elenyésszen, kiknek egyedüli czéljok csak minden igazságtalanság eltávoztatása és a' köz erkölcsiség állandó megalapítása lehet. A' király tehát a' most támadt öszve ütközést annyiban hasznosnak tartja a' mennyiben ez által a' storting tanácskozásainak célirányosabb irányzat adására út nyittatik. A' jelen kérdés, mely most felhozott, politikai is és törvényes is. Politikai része egyedül a' király ítélete és rendelkezése alá tartozik. Az alaptörvénynél fogva ő örje és védje a' nemzet jusait. Ő a' nép örökös képviselője, hogy annak a' status alkotmányon alapuló jusait és

*) Lásd a' norvégiai constitutióról a' 15dik számu N. Társalkodót.

biztosításait fentartsa. Ő felsége tehát kinyilatkoztatja hogy az említett fontos okok tekintetéből ő felsége, sem az alaptörvénynek általában, sem a' királyi elsőségeknek különösen, melyek a' nemzet jussainak és biztosításainak szükséges alkotó részét teszik, semminémű megszorítását vagy félre magyarázását meg nem engedi. Mivel a' kérdésnek törvényes része már elhatározott, az már a' király hatósága alá nem tartozik kivéve a' törvénytől meghatározott eseteket. De mivel a' jelen esetben a' törvényhőző hatalom jussai és a' király praerogatívájára nézve kérdések támadtak, 's más felől a' közönséges törvénynek az illető ítélőszéket meghatározó szabályai, és az országos törvényszék által e' tekintetben a' törvényekkel ellenkezőleg felvett elvek között ellenkezések és bal magyarázatok eredtek melyeket a' király meg nem engedhet, azért ő felsége azt határozta hogy e' felől mind ennek alapja mind formájára nézve a' közelebbi rendes storthinggal tanácskozzék; 's ezt főként azon indítókörből határozta mivel a' közelebbi storthing mint merőben vadító fel, saját ügyében volt bíró. — A' király még más tekintetből is kötelesnek érzi magát e' rendszabásra, t. i. a' törvényes védelem jusanál fogva, melylyel minden köz tisztviselők valamint minden polgárok birnak a' nélkül hogy rendszeres üldözésnek kitétethetnének.

Ez elő adott okok tekintetéből a' király maga norvégiai kormányjának azt rendeli hogy az 1815ben september 18kán költ, 's az országos törvényszéket elrendelő rendszabás azon részének változtatását, mely a' törvényszéki bírák felsőségét, és szózatolásaik nyilvánosságát illeti, vegye fontolás alá; továbbá az 1828-ban julius 7kén költ azon törvény megvizsgálását parancsolja, mely a' status tanács és fő-törvényszék tagjainak hivatali visszaélésekért miként leendő büntetéseket, valamint a' storthing és az országos törvényszék tagjai által elkövetett vétségek mikénti elítélését foglalja magában, 's végre az alaptörvény azon czikke-lyeinek, melyek ő felsége tanácsosainak, a'

köztisztviselőknek 's általában a' nemzetnek, az önkényes bánásmód ellen bátorságot és biztosítást nyújtanak, felvilágosíttását rendeli."

P O R T U G A L.

A' Morning Chronicle egy levelezője után következő tudósításokat közöl Lissabonból september 17.: „A' dolgok színe itt szürkületi fényt váltott és úgy látszik senki sem hiszi hogy a' jelen állapot sokáig tarthasson. Több körülmények jöttek napfényre, melyekből tisztán kiviláglik mi szerént az öszve esküvés sikerülése egyik főoka a' legalacsonyabb árulás volt ben 's kívül a' királyi lakon. Kéthomlok egyenest ellenkező felekezetek egyesültek, egy részről az utóbbi ellenző fél tagjai nagy része más részről a' miguelisták néhány elégedetlen udvariakkal kezét fogva, kik az utóbbi ministerium megbuktatásán rég óta mesterkednek, 's e' revoluzioi mozgást mint előjátékát további 's komolyabb változásoknak elősegíték. — Azon felekezet, mely a' revoluzio rugóit igazgató, úgy látszik nem csak nemzeti alkotmányt hanem egyszersmind nemzeti királynét is ohajt. Don Pedro chartája mint külföldi nem kell, 's a' királyné is mint idegen ügy tekintetik. Az említett felekezet úgy látszik Isabella Mária herczegasszonyt akarja regens czímmel királyi székebe emelni. Az öszve esküvésben részt vett miguelisták jól látják hogy e' regensségben meg van törve az út a' don Miguel vissza jövetelére, kit mint közönségesen tudatik a' herczegasszony különösen kedvell. Azt is mondják hogy Ayuda palotában egy küldöttség volt a' herczegasszonynál udvarlason, a' regensséget neki ajánló, azon esetre ha a' királyné az elébe terjesztett feltételeket el nem fogadná, 's a' herczegasszony nem volt idegen e' terv iránt. Minthogy pedig a' királyné végre csak ugyan aláírt, nem lett volna okosság akkor próbálni midőn minden száj e' kiáltást hangoztatá: éljen a' királyné, éljen az 1820. constitutio!!

SPANYOLORSZÁG.

San Sebastiánból írják septemb. 27.: „Ma

reggel érkezett ide Lancey ezredes Santanderből, Madridot 20. hagyta oda küldetése célját teljesen elérve. Tegnap 2400 font sterling érkezett ide. A' mi még a' 25,000 fontból hátra van az is nem sokára meg fog érkezni, 's a' hónaponkénti ráták, 16,000 fontig, ezután rendszeren, novemberben pedig még 16,000 fog küldetni az elmaradt tartozások leróására. Lancey ezredest e' nehéz alkudozásokban Villiers úr munkáson segíté. Több Evans generál által ajánlott tiszteknek hozott st. Ferdinand rend díszjelt. Az angol legio addig míg a' hadminister Arragoniába érkezik csak oltalom állapotban marad, a' hadminister pedig rövid időn váratik oda, mint mondják az északi sereg fővezérségét maga személyesen átveendő, a' midőn azután az angol legioval egyesülve egy elhatározó csapást szándékozik a' carlisták ellen tenni.

Madridi legújabb levelek september 28. (a' párizsi hírlapokban) bizonyosságul annak mennyire csendesedett a' fővárosban a' felkezesi düh példában felhozák, hogy Martinez de la Rosa az az előtti nap a' Pradoban a' közséta helyen merte magát mutatni. Egyébiránt a' kényszerített kölcsön az új pénzügy minis-ternek Mendizabál urnak sok bajt okoz. Madridban teljességgel nem akarnak fizetni. A' kereskedőség által a' kölcsön ellen készített el-
lent mondást már is 300 irtak alá. Most egy biztosság neveztetett ki a' kölcsön mikénti felosztását megvizsgálandó, azt azonban megkivánják hogy minden az ő reá rótt mennyiségnek felét most egy elsőben fizesse bé. Előbb fizessetek azután protestálhattok! Ha a' ministerium pénzt nem kap az ujoncz szedés semmit sem ér, 's ha a' carlisták ellen valami elhatározó nem történik új nép mozgástól fel-
hetni a' radicalok részére.

Madrid october 1. Végre kibuvék Mendez Vigo generál rejtek helyéből, 's tegnap előtt reggel Badajozba ment. A' kormány hogy önkényű rendszabályinak szép szint adjon azt a' hirt hozta forgásba hogy az említett generál

a' francia ministerium kívánságára utasított-el. Hogy Pedro Mendez Vigonak nyilvános barátjai 's pártolói vannak azt tagadni nem lehet, 's ez annál többet mondó, ha meggondoljuk hogy ő volt az ki 1823. mint corunnai kormányzó 40 személyeket, kik neki nem tetszettek hajóra hurczoltatott 's onnan a' tengerbe löketett. — A' kormány folytatja erőszakos rendszabását mind azon hivatalbeliek letételében, kiket tökéletes revolutionalis magok viselete nem ajánl. Alava generál egyike a' spanyol hon kevés igaz fiainak, ki Párizsban önköltségén folytatá követi hivatalát, minden hivatalaitól, dísz jeleitől 's méltóságaitól megfosztatott. Egy 28. költ határozatnál fogva a' spanyol és indiai királyi tanács, mely a' státus legrégibb 's legmegpróbáltabb szolgálból állott eloszlatott, azon okból mivel a' constitutio 236 cikkelye úgy rendeli hogy a' kiralynak más tanácsa a' státustanácson kívül nem lehet. Az Espanol erre igen helyesen azt jegyzi meg, hogy ha ezen ok megállhat úgy a' minister tanácsot is el kell bocsátani. Azonban a' ministerium mind ezen határozatok mellett is semmit sem nyer mert a' sereg munkátlanságban hever 's magában a' fővárosban veszélylyel teljes fergeteg fenyegeti a' ministeriumot kitöréssel.

Gomez a' Sierra Morena és a' Guadalquivir közt fekvő részében kószál most Andalusianak. Azt hirtelik hogy la Carolina, Ubeda, Baeza, Linares, Bailen és Andujar helységeket már is bévette legyen. Ez által a' Madridból Sevilleba vezető ország utat ketté vágta. Az első napokban könnyű lehetett előhaladása Andalusianban mint hogy sergek ott nem voltak, 's míg azt vihettek oda addig időtelt belé. — A' carlisták S. Sebastian előtt való megverettetésekrol tudósítás megvalosult. A' S. Sebastian és passageri kikötő közt levő sánczolásokat próbálták volt megrohanni; de egy öldöklő tüzelés után, ezer ember vesztességgel holtakban és sebesekben, kik között két főtisztek (Macarago és Arana) visszavonták magokat. A' carlista generál Guibelalde két ez-

redések tanácscsából tévé e' megtámadást, kik a' következésről jót állottak. Már darab idő óta Navarrában mindég a' carlisták a' megtámadó fél. Az alkotmányosok tökéletes munkátlanságban vesztegelnek ebroi lineájokban 's meg erősített helyeikben.'

A' Liberal egy történetről tudósít, mely egy pappal, kit Gomez mint szabad elműt, magával fogva vitt-el, történt. A' papnak leány testvére rimázkodott Gomeznek bocsátaná szabadon testvérét, mit ez 10,000 real' váltság pénzért meg is ígért. Az asszony nagy bajjal öszve szerzé a' kívánt pénzt, 's azzal a' már messze haladt Gomeznek utána indult, kit 21. napi utazás után meg is talált Utielben. És így egy gyenge asszony többet visz ki, 's többet tud mint generáljaink, kik mint ha földnyelte volna el azt sem tudják hova lett ellenfelek.

TÖRÖKORSZÁG.

A' nagy úri seregeknek Bosniában a' pártosok elleni munkálódásokról következőleg írnak Broodból september 30-ról: mi után a' bosniai vezér Wedschihi basa megtudta hogy a' lázzadás fővezetője Ali Fidaich basa a' Wrandiknál és Szebzénél szenvedett megverettetések után Bjelinába basasága fővárosába (közel a' Drina torkolatjához) szaladott oly célból hogy itt pártos intézkedéseit tovább folytassa, legottan megindult Gradassaczból, és september 26-kán körül kerítvén a' várost azt ágyukkal és gyújtó rákétákkal oly tüzesen lödöztette, hogy Ali Fidaich basa, midőn a' város nagyobb részét lángok közé borítva látná, más nap élete biztosítása mellett magát megadni kéntelen vala. A' meggyőzöttetett párttűtő töstént lánczokba veretett 's hihetőleg Konstántzinápolyba vitetik. A' török vezér arnautákból és

albániaiakból álló seregével, melynek száma a' nagy urhoz hiveknek maradtott csapatokkal együtt 16,000 re menyen, Derbentbe szándékozik, honnan Banjalukán keresztül Trawnika menyen, mely helyet Sarajevo helyett nagyobb bátorság okáért magának lakhelyül választott.

September 17kén tatárok érkeztek Silistriából azon tudósítással hogy ezen várerősséget e' hónap 11kén az orosz őrizet elhagyta, és azt a' rustschucki basának az abban találtatott eleség és hadi szer egy részével együtt általa adta. Egy levél Silistriából a' fenirt napról így ír: „Eppen e' pillanatban menyen az orosz őrizet által a' Dunán, és a' vár erősség kulcsa éppen most adatott általa' basának, 's már török zászlók emelkednek az orosz lobogók helyett a' vár ormain. Kilencz évek óta ma van legelőbb hogy az imádság házak tetőjéről a' csengetjük a' hívőket imádságra szólítják.

UJABB TUDÓSÍTÁSOK.

Rippol mellett (Cataloniában) generál Ayerbe october 4ikén az Orraffa vezér alatti carlistákat megverte, maga a' vezér fiával 's 100 carlistákkal együtt megölettek. — Gomez a' Guadalquivir vize mellett fekvő Ubedaba bément, 's ott mindennemű segedelmekre talált, a' sevillai 's granadai generálkapitányok Gomez ellen sergeket gyűjtenek. — Rodil még Hueteben van. — Carlistai vezér Sauz sept. 29kén Oviedoba bément. Az angolok oct. 8dikán süketlen támadták meg a' carlisták amezagui (S. Sebastian mellet) állásokat. — Madridból oct. 4ről szőlő tudósítások szerint ottan a' közelebbi cortesre küldendő képviselők mind a' tulságos felekezetből választattak, mint Arguelles Agoston, D. Manuel Cautero, D. Manuel Calderon's a' t. — Nápolyban sept. 29re viradó éjjel a' királyi bankot, melyben készpénzben aranyban 20 millió 's ezüstben 5 millió ducatik voltak, ki akarták rabolni, de rajta kaptatván a' tolvajok egy részt elfogták.

Gabona kolozsvári piaczi ára

16 kup. vekával váltó garasban oct. 27. 1836.

Tisztabúza	33 — 34	Árpa	— —
Elegyes	20 — 21	Törökbúza	16 — 17
Rozs	16 — 17	Zab	10 — —

Pénz kelet

Bécs oct. 20kán közép ár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	103%	1834ki 500 f. sors.k.	569%
„ 4 pC.	100	Bécsi 2½ pC. kötel.	—
1820ki 100 f. sors.költ.	—	Bancrésztvény	1344%
1821ki „ „ „	138%	Cs. arany pCt. agio	—